

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 17. ANUL XIV.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gați prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețului prenumeratiunii pentru Săbiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Săbiu, in 27 Febr. (11 Mart.) 1866.

Inseratele se platesc pentru întreaga oră cu 7. cr. și rula cu litero mici, pentru două ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Escelentia Sea Prea Sântitulu Archiepiscopu și Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a au sositu alaltaieri s'era pe la 8 ore in mijloculu nostru, in cea mai deplina sanetate.

Plecarea Majestăților Sele dela Bud'a-Pest'a.

Majestățile Sele au plecatu din Bud'a-Pest'a in 5 Martiu la 11 ore. Oficialuminte au fostu abdisa ori ce festivitate. Cu toate aceste o multime de poporu s'a adunatu la locuri de acele, pe unde avea să treacă Majestățile, iar la curtea drumulu de feru se adunara autoritățile magistratulu din ambe cetățile, demnitari bisericesci și lumesci și alte notabilități. Pre la 5 ore și 20 minute au sositu in Vienn'a unde erau asceptate Majestățile Sele de Archiducii și Principii in. Case, de ministri, de generalitate și de autoritățile cele mari ale Viennei. La plecarea Majestăților din Bud'a-Pest'a, Majestatea Sea Imperatulu au promis ca iarasi se va întorče in iubita Sea Ungari'a.

In unu autografu către cancelariulu de curte și esprima Majestatea Sea Imperatulu bucuri'a pentru alipirea cetăților sorori Bud'a-Pest'a, de care au avutu ocașiune a se convinge, că și de alta data și acum dimpreuna cu Majestatea Sea Imperatés'a. Dorește că simțimentele aceste sa se aduca la cunoscintia populatiunii cetăților sorori.

Contemplări.

I Nechiaritatea și nesiguranti'a inca nu da locu unei stari mai înisitoare. Suntu siese luni trecute decandu ne aflămu in starea cea noua de incertitudine, decandu nu audimu fără de grigi și temeri despre viitoriu. „Libera este calea“ au fostu cuvintele, cari resunara de pe tron și cari dedura drumu liberu popóreloru, sa lucre pentru desvoltarea loru. Dar cu toate aceste aruncandu-ti privirea in toate părțile nu vedi, decâtu părerea, ca calea este numai unora libera iară altora nu.

Nici natur'a mi gandescu eu in mine insomi, nu rumpe de o data cu trecutul, ci numai succesive se desghiția pământulu, inverdiescu campile și resare primaver'a, cea plina de sperantie, cari se realizēza in tota realitatea loru numai mai tardiu; căci numai in capetulu său finitulu tómnai privesce economulu cu indestulire și-si aduce aminte cu bucuria de suferintiele, de ingrigirile și de alte necesari, cari au trecutu in decursulu anulu preste densulu.

Me intorcu la asemenarea acést'a de câte ori cugetu la véti'a politica, și acést'a me mangăe, candu privescu la cele ce se intempla acum in giurulu meu. Căci audu pre unii dicēdu nu: va fi mai bine pentru noi, căci ne voru unii cu Ungari'a, ne voru pune ministeriu r e s p u n s a b i l u unei majorități curatu magiare; apoi ce mai vrēi? dice altulu de alta parte au nu vedi ca și alegerile câte s'a intemplat in tempulu din urma totu numai și numai in favórea loru; nu voru sa scia decâtu de „magyar nemzet“ și de „magyar hon“ adeca de natiune și de patria magiara. Asiá vedi dice altulu ei au făcutu resistintia și éca ce au dobenditu. Eaca pre noi ne-au incuragiatu cutare și cutare divariu nemțiescu, că sa facemu și noi asiá, căci Sasi se aliau cu noi și trebuia sa invingemu.

E greu a se orientá omulu între atâtea și alte multe, căci din cele de mai susu cele mai multe nu se potu negá; nu se póte negá, ca lips'a de bani și de alte mijlóce ne stringe reu; nu se póte negá ca detorasii nu se mai potu esecua; nu se póte nega nici aceea, ca mai îndlungandu-se starea acést'a provisoria ne duce la sapa de lemnu.

In cugetările aceste dessirate me amu opritu, firescu lucrul, la starea materiala. Si per asociationem ideiloru veniu sa cugetu: Ce bine aru fi fostu candu străbunii și parinti nostri de 400 de ani incóce nu erá as á nepasatori baremu către imbunatătirea sortiei in privinti'a materiala, déca aru fi staruitu mai cu deadinsulu prelânga meserii și s'aru fi facutu cetatieni, încātu sa avemu pre la orasie preste totu loculu unde e dreptulu de alegere, ómeni mai multi cu dreptulu acést'a frumosu, eaca ca noi și cu legi rele amu face treburi bune. Mi uitasemu ca legile c o n s t i t u t i u n a l e a l e patriei opreau pre romani nu numai de a lucrá de esemplu la vestiminte de panura veneta, dar și lasá nici a cumperá dela altii, ca sa

póte pe trupulu seu mi uitasemu ca totu dupa acele legi erau romanii glebae adscripti (legati de glia) și asiá trebuia sa lucre pentru desmerdarea altora; mi uitasemu ca indata ce patri'a erá amenintata, acesti ómeni trebuia sa-si sacrifice sange și viétia pentru jugulu loru și pentru patria ce devenisa monopolulu a trei clase privilegiate; iară pe fundulu regescu unde erá pastrata de legi (pentru unii) libertatea, unde avea sa inflorēca artele și civilizatiunea, pentru de a o lati spre Orientu, (!?) — mi-amu fostu uitatu, ca existasera niscari privilegii, cari nu numai ca opreau dela ori ce meseria, dar opreau romaniloru vendiarea articuliloru celoru mai de lipsa, asiá d. e. pâna la 1848 și dóra și mai tardiu, romanii numai pâna la 12 ore in amēdi puteau vinde brandia in tergulu Săbiului, iară de aci incolo nu; — in fine mi eramu uitatu, ca românulu, cá românulu in gradin'a civilizatiunii orientului — intielegu in cetățile din fundulu regalu, nu avé voia a petrece a se domicilia, ci numai ca sasu, unguru, armēnu, grecu, turcu, etc. numai cá românulu nu, de biserici și inca cu clopote nu erá nici vorba, de alte institute cu atât'a mai putinu.

In tipulu acést'a dara au fostu preste puținția de a ne pregăti in trecutu, încātu adă sa fimu prevediuti cu multi cetățieni cu stări bune și inca și asiá de inteligenti in cátu sa reprezenteze pre poporul românulu in o dieta asiá dupa cum cetimu, ca se intempla in alte staturi constitutiunale. Sperezu, ca adă unde afara de óresicare nepasare a unui măiestru streinu nu póte sa ne impede dela lucrarea meserieloru, românii din causele de mai susu nu se voru cugetá multu pâna a se apuca, ci se voru ingrijí cá celu puțin generatiunea viitoare sa aiba cetățienii sei proprii, cari cu influinti'a loru sa contribue la viétia politica nationala.

Revista diuaristica.

W. A. comentandu rescriptulu dice, ca ori cum va cugetá cine-va despre valórea legislatiunii din 1848, nimenea nu va fi care sa nu recunósca ca ea e o ultóia cu totulu noua pre vechiulu și venerabilulu pomu alu vietiei constitutiunale unguresci, o ultóia a cărei rami numerosi amenintia a absorbé tota puterea trunchiului. In adeveru ca s'aru cere unu respectu prea mare inaintea unei desvoltări esteriore de dreptu pentru sine, pentru cá sa se póta trece cu vederea rumperea, carea sa formēza in internulu ei și a sustiné continuitatea formala a dreptulu acolo, unde se afla in contrastulu celu mai batătoriu la ochi cu continuitatea istorica. Iară intr'altu locu dice, ca stă in voi'a dietei unguresci de a face destulu asceptărilor ce cu dreptu sa ascepta dela dens'a in numele principiului monarchicu, in numele drepturiloru căstigate de țerile vecine in numele și in spiritulu notiunii istorice și problemelor imperiului.

Pol. Hetilap vede, in purtarea foiloru de dincolo de Lait'a o întórcere in contr'a Ungariei și întreba ca ore in adeveru sa fia disparutu toate sperantiile Ungariei in dílele din urma și déca aru fi acést'a adevératu pentru ce sa bucura asiá tare foile translaitane. Diet'a si va face propunerile sele in cele ce privescu afacerile comune, dar nici prospecte favorabile nu o voru induplecá a cere mai multu decâtu este dreptu, nici insielările seu chiaru sciinti'a ca regimulu nu va acceptá părerile ei nu voru motivá-o sa se abata pre alta cale, spre carea a se abate oprescu atâtu detoriile către țiera cátu și către monarchia.

Herm. Zig. resp. corespundintele ei din Pest'a dice, candu vorbesce despre impressiunea, ce a făcutu cetirea rescriptulu, ca déca s'a indoitu pâna acum cine-va despre existintia băiloru asudătoare parlamentare, acelu au potutu sa se convinga cu acea ocașiune și despre acést'a. Cá o caditura de apa rece au venitu rescriptulu preste fantasiele cele ferbinti și imbetate de sperantiile cele mai mari. Nici unu eljen nu s'a auditu sub totu decursulu cetirei afara de unu helyes; dupa cetire insa dice ca se audiea esprimandu-se surprinderea cea mai deprimatóre. Unii diceau, ca la ce focu si-au mai spartu capetele cu atâtea desbateri, altulu: „de totu prussienesce fără bugetu;“ altulu, ca ia trecutu totu apelitulu.

Totu acea fóia in alta corespundintia pomenindu despre acea impregiurare dice, ca sperantiile unei complanări iară invia și ca e de însemnatu că tocm'a adoratorii cei mai recunoscuti și mai q-

nergiei ai lui Deák se silesău din tóte puterile a reinviá curagialu. Tendința regimului, carea capeta forme manifeste se descrie cá o trasatura de siacu fatia cu acelu partitu, carele vrea sa câstige totu deodata, pe candu regimulu denegandu totu, chiaru si recunoscerea formala a legiloru din 1848 au fácut'o acést'a, cá sa póta face succesive concessiuni.

„Zkft“ reproducendu precum dice insusi pentru ins em n a t a t e a cea mare, ce o are rescriptulu imp. datu la adres'a casei deputatiloru, in intregu cuprinsulu lui, — lu afla fórté potrivit de a linisci pre tóte popórele austriace despre aceea, ca interesele loru nu voru fi subordonate unui singuru regatu.

„Prin rescriptulu reg. s'a desemnatu apriatu in periferii mari p r o g r a m u l u r e g i m u l u i . Pe cátu tempu acést'a nu va suferi vre-o alteratiune — o impregiurare, care durere in referintiele nóstre austriace si dupa esperiintiele de pána acum, póte fi inca privita de possibilu — ministerulu Belcredi-Mailath póte computá cu siguratate, ca majoritatea cea mare a popóreloru austriace va spriginí din tóte puterile politic'a lui, presupunendu inse totu de un'a, ca regimulu va sustiné autonomi'a istorica a tieriloru, din cóce si dincolo de Lat'a si va evitá o organizatiune dualistica a puterei legislative.“

„Vomu avea inca de multe-ori ocaziune a reveni asupr'a ponderóseru cestiuni, a cároru decidere suntu atinse in rescriptulu reg. Pentru astadi e destulu a se constatá, ca acestu documentu de statu nu cuprinde nimic'a in sine, ce aru fi in disarmonia cu spiritulu dreptului constitutionalu alu constitutiunei avitice unguresci, mai departe ca locurile acele care privescu „afacerile comune“ si revisiunea legiloru din 1848 au in favórea loru, afara da dreptulu constitutionalu d r e p t u l u n e c e s s i t a t i e i p o l i t i c e , in fine ca punctele, ce amintescu de cestiunea croata si a nationalitatiloru (tieri) unguresci suntu potrivit de a implé de sperantie liniscitóre pe natiunea croata, precum si pre slavii si romanii (tieri) unguresci, ca coron'a va sustiné dreptulu fia-cárei pretensiuni temeinice.“

Eveneminte politice.

Sabiiu in 26 Eebruaru.

Din Pest'a aflámu ca s'a alesu o comissiune, care sa respunda la rescriptulu regescu. Membrii comissiunei suntu: Deák, Ghiezy, Tisz'a, Eötvös, Csengery, Andrásy, Appony, Lonyai, Klauzal.

Unu numeru alu lui Idök tanuja din 5 Martiu n. s'au fostu confiscatu pentru ca dá cu socotela ca diet'a póte sa fia disolvata, deca nu va voi sa se apuce de revisiunea legiloru din 1848 inainte de restituirea faptica a acestoru legi. Magy Vil. deminte cu totulu scirea acést'a dicendu, ca in cercurile mai inalte nu s'a trasu in socotela nici decum acést'a ultima ratio, pentru ca regimulu se ascépta la o discussiune lunga a cestiuniloru pendinte.

In politica din afara Romani'a e adi la ordinea dilei. Ca vine si ca nu vine contele de Flandr'a se cetesce mai in tóte diuariale. In dilele mai din cóce ne aducu diuariale de Vien'a sciri nu prea imbucurátore. Se dice in acele, ca toti cei dela putere tindu a se face domnitori, incepédu dela gen. Golesecu. Afara de acesti'a recomanda unele diuarie vieneze cu multa caldura pre Bibescu, cá pre acelu ce aru avé mai multa popularitate (?) in tíera. Altii vorbescu si de despartírea principatelor.

Scirile ce le aduce „Románulu“ reproducendu-le din diuaristic'a francesa, sunt cu multa mai liniscitóre. Intr'acelea se spriginesc cu multa caldura deslegarea cestiunei descise in unu modu multiamitoriu.

Din Bucuresti sa scrie, ca s'aru fi tramissu trupe la Moldova, altele adaugu ca in Besarabi'a se trage unu cordonu la marginea de contra Rusi'a. Camer'a au votatu si promulgatu unu imprumutu de de 30 millióne si se astépta votarea gardei cetatienesei si formarea unui corpu de voluntari.

Turci'a contrage unu corpu de trupe in apropiarea Romaniei.

In Angli'a, in un'a din siedintiele casei deputatiloru s'a esprimatu ministrulu Gladstone, ca la conferinti'a ce are a se tiné (in Parisu) in cestiunea principateloru dunarene, principiulu se va tiné Angli'a de tractatulu dela Paris, dara va considerá bucuros si dorintielu poporului, pe cátu acelea voru fi generale si stabile.

Din Asi'a mica vinu sciri triste pentru Turci'a. In Libanu s'a resculatu revolutiunariulu maronitu Iosifu Karam si au batutu pre Emin Pasia. Invingerea acést'a au incuragiatu pre Maroniti si acumu cargu de tóte pártile locnitorii Libanului in castrele lui Iosifu Karam se spune ca miscarea acést'a va sa se estinda si afara de Libanu. Ministerulu de finantie turcescu in fati'a impregiurárilor acestoru se afla in cea mai mare perplessitate de bani, asiá incátu ministerulu de resboiu nici o suma de 150 mii de lei nu putu scóte pentru alinarea lipseloru ostirei.

Protocolulu

Siedintiei Comitetului Asociatiunei tranne románe tnute in 6 Martiu 1866 c. n. sub presidiulu Ilustritatei Sele D. Consiliaru Petru Manu, fiindu de fatia DD. membrii ai Comitetului: II. Sea D. Consiliaru Pavelu de Dunc'a, Rvrd. D. Protosingelu Nicolau Po-

pea, D. Controloru la cass'a provinciala Gabr. Vajd'a, D. Dr. Ioann Nemes, DD. prof. Zacharia Boiu, I. Popescu si Nicolau Cristea; apoi Secret. II I. V. Rusu si D. Cassieru alu Asociatiunei Const. Stezaru.

§ 18. Presiedinlu presentéza conspectulu despre starea casei Asoc. pre tempulu acestei siedintie, din carele se vede, cumca cass'a Asoc. — dupa subtragerea erogatelor — are in proprietatea sa sum'a totala de 23.320 f. 28 xr. v. a.

Se ia spre sciintia.

§ 19. Secr. II cetesce un'a scrisória a Rv. D. Vpresiedinte alu Asoc. Tim. Cipariu data cá respunsu la un'a scrisóre a Comitet. Asoc. ddo 2 Ian. Nr. 5 a. c. prin care Rv. d. Vpresiedinte cá presiedinte a sectiunei filologice fu provocatu a servi cu discussiuni pre calea publicitatiei in respectulu lamuririi cestiunei atingátore de unificarea ortografiei románe.

Rv. D. Vpresiedinte, dupace in pretiuit'a s'a chartia, aduce motivele sale, pentru care a aflu cu cale a se conteni pán'acumu dela ulteriórele discussiuni in ast'a cestiune, tótu de odata apromite cumca va avé ocaziunea a tractá mai de aprópe despre obiectulu cestiunatu in o fóia periodica pentru filologia si istoria, carea cugeta a o dá la lumina, recomandandu-o on. Asoc. si Comitetului aceleia-si pentru spriginire. In urma face cunoscutu ca sectiunea filologica inca nu s'a potutu constitui, neinsinundu-se destui membrii spre acést'a.

Conclusu. Comitetulu Asoc. primesce cu cea mai via placere respunsulu Dlui Vpresiedinte alu Asoc. si respective imbucurátoria incunoscintiare despre edarea foiei filologice si istorice, si totu de odata la propunerea Secret. II se afla motivatu a decide, cumca un'a dintre detoriele sale cele mai placute va va fi, cá in raportulu seu anuale, se recomande on. adunári gen. viitóre spriginirea numitei foi prin asemnarea unei subventiuni, amesurate impregiurárilor fondului Asoc. —

§ 20. Se referéza scrisória din 15/27 Fauru a. c. a Dlui G. I. Teclu, data cá respunsu la provocarea Comitetulu dto 6 Fauru Nr. 15 a. c. in privinti'a raspunderi sumei de 100 f. v. a. testate in folosulu fondului Asoc. de repausatulu Dnu negutatoriu G. Ancanu. In ast'a scrisória susu mentiunatulu Domnu cá eredele repausatului testatoriu apromite solvirea sumei resp. pof-tindu a i se presentá cátu mai curendu euitanti'a facuta dupa tóte formele legi, substragendu-se totu de odata din sum'a resp. proc. preserisu de lege pentru ereditáti. —

Conclusu. Fiinduca eredele are dupa lege a retiné din testat'a suma de 100 fl. v. a. pentru erariu 8% adeca 8 fl. si dupa acestu proc. 25% aruncatura adeca 2 fl. preste totu 10 fl. v. a. si asiá a tramite la fondulu Asoc. 90 fl. v. a. sa se faca dara in sensulu acést'a quitantia provediuta cu timbru (stempelu) de 32 xr. si cu sigilulu Asoc. subscrisa de Presiedinte si de Secr. apoi asiá sa se incaseze banii de 90 fl. v. a. prin colectantele resp. Rv. D. Protopopu Petrien.

§ 21. Secret. II reportéza cumca actele adun. gen. dela A b r u d u cum si statutele s'a tipáritu in cáte 500 esemplare si se afla deja in Cancelari'a Asoc. Totudeodata presentéza contulu Tipografiei Archi-diecesane pentru tipáirea acelor'a, propunendu a se asemná esolvirea acelui'a cum si a se statori pretiulu de vendiare pentru actele adunárei gen. dela A b r u d u.

Conclusu. Comitetulu Asoc. luandu spre sciintia raportulu Secr. II privitoriu la tipáirea actelor adun. gen. dela A b r u d u cam si a statatelor decide cá contulu Tipografiei Archi-diecesane dupa care pentru un'a cóla vine a se pláti 18 fl. 50 xr. v. a. (preste totu 281 fl. 30 xr. v. a. cu statute cu totu) amesuratu unui conclusu alu Comitetulu din 10 Dec. (28 Nov.) 1861 § 13 — sa se esolveze din partea casei Asoc., iara incátu se atinge de pretiulu vendiárei actelor adun. gen. dela A b r u d u, fiinduca acele facu o brosiura de 13 cóle se defige pretiulu celu mai moderatu de 60 xr. pentru unu esemplariu, de órece dandu-se cu pretiu si mai micu, nu s'aru poté recompensá nici chiaru spesele tipáirei. Totudeodata Comitetulu Asoc. in nesu cu unu conclusu alu adun. gen. tnute la H a t i e g u in 1—2 Aug. 1864 p. 15 se folosesc si de acést'a ocaziune spre a atrage atentiunea b a r b a t i l o r u i n t e l i g e n t i románi si mai alesu a membriloru acestei Asoc. cá sa binevoiesca a veni in ajutoriulu sporirei fondului Asoc. prin cumperarea actelor aceleia care se vendu cu unu pretiu fórté moderatu si care partea cea mai mare se afla inca nevendute de pre toti anii incependu dela prim'a loru tipáire. Cumca aceste acte n'aru trebui sa se lipsesca din biblioteca nici unu i r o m á n u i n t e l i g i n t e , cugeta Comitetulu ca e de prisosu a mai observá aici. —

§ 22. Secret. II produce in siedintia testimoniulu pentru Sem. I. a. scol. 1865/6 alu stipendiatulu Asoc. Stefanu T o r p a n u studinte in a VIII clase gimn. la Blasiu, carele a reportatu calculi de Eminentia din obiectele propuse. —

Se ia spre sciintia.

§ 23. Se presentéza conspectulu casei Asoc. despre interesele intrate dupa asemnatiunile parte ipotecarie in suma de 42 fl.

v. a. cum și despre rescumperarea și cumperarea astoru felii de asemnatiuni. —

Se ia spre știința.

§ 24. D. Casieriu alu Asoc. raportéza, cumca D. Protopopu și Directoru seminariale I. H. a n n i a, fostulu și pân'acum membru ord. alu Asoc. a datu la fondulu Asoc. o obligatiune urbariale tranna de 100 f. v. a. cu unu couponu din 1 Iuliu a. c. facendu-se prin acést'a membru ord. alu Asoc. pre viétia. —

Se primesce cu via placere și se face Dlu Casieriu atentu spre a îngriji despre castigarea couponilor cuviinciosi dela c. r. fondulu alu desdunnârei pamentului. —

§ 25. Totu Dlu Casieriu alu Asoc. raportéza cumca D. not. din P o i a n a Nic. Ciugudeanu a datu la fondulu Asoc. 5 f. v. a. pre an. 1864/5 pre lângă rogarea că se i se dé diploma de m. ord. fiindcă D. Sea a platitu și pre cei 3 ani de mai înainte tacs'a prescrisa adeca 15 f. v. a. —

Conclusu. Se ia spre știința și totu deodata Secret. II se sarcinéza a tramite numitului Domnu cerut'a diploma de m. ord. alu Asoc. —

§ 26. In legatura cu aceste Secret. II inca raportéza despre banii incursi la fondulu Asoc. dela siedinti'a din urma pâna la siedinti'a presente și anume: a) prin Ry. Domnu Protosingelu Nic. P o p o e a s'a administratu la cas'a Asoc. 10 fl. v. a. taxa pre an. cur. 1865/6 pentru D. D. Nicolau de C r a i n i c u Protopopu gr. or. in D o b r ' a și A l e s s a n d r u d e C r a i n i c u Jude procesuale totu in Dobr'a. —

B. D. c. r. capitanu in pensione L u d o v i c u R o m a n u a tramisu la cas'a Asoc. tax'a de m. ord. pre an. curente 1865/6 in suma 5 fl. v. a. —

Se ia spre știința.

§ 27. Secret. II Rusu aduce la cunoscentia Comitetului Asoc. cumca densulu a dâruiu in folosulu bibliotecei Asoc. 1 esemplariu din istori'a sea intitulata „Elemente de istori'a Transilvaniei.“ etc. —

Se exprima recunoscenti'a protocolarmente. —

§ 28. D. bibliotecariu alu Asoc. aducendu la cunoscenti'a Comitetului cumca a mai primitu unele din cârtile desemnate din partea Comitetului in siedinti'a din 4 Iuliu 1865. § 51 spre a se procurâ in folosulu bibliotecei Asoc. din preliminarulu an. 1864/5 se rógat a se esolvi pretiulu acelor'a dupa conto produsu. —

Conclusu. Comitetulu insarcinéza pre cass'a Asoc. cu refuirea acelei sume de 43 f. 50 xr. —

§ 29. Totu in legatura cu acelea D. bibliotecariu refereza, ca a mai primitu 13 bucâti, intre cari și actele, publicatiunile și scriptele Academiei imperatesci din Vienn'a, daruite in favórea Asoc. —

Se ia spre știința.

Cu aceste siedinti'a Comitetului Asoc. s'a inchiatu pre la 7 óre sér'a.

Sabiu in 6 Martiu c. n. 1866.

P e t r u M a n u m. p. I o a n e V. R u s u
presiedinte Int. Secret. II:

× Pest'a in 3 Martiu 1866. Sa esplicâni mai pre largu cuvintele din urma, ce le-amu adausu la corespundinti'a nóstra de alaltaieri, prin cari amu disu, ca magiarii séu mai bine corifeii lor au doveditu cu ocaziunea conferintieloru preliminarie pentru alegerea séu compunerea comisiunii pentru afacerile comune unu feliu de neincredere in barbati nostri, care neincredere póte avé urmâri mari și neplacute. Esplicarea mai buna inse vomu afla-o in protocolulu séu diuariulu reuniuni ablegatiloru romani.

Reuniunea ablegatiloru romani a decisu in conferinti'a din 30 Ianuariu a. c. „cu privire la vointi'a dietei presente, de a respectâ in comisiunile și deputatiunile, ce le comite, și diferitele natiunalitati, alegendu din sinula acelor'a membrii din privintia câtra natiunalitatea lor, cu privire mai departe, la repeti'a exprimare a capiloru partiteloru din dieta, ca acesti'a bucurosu aru implini la aceste alegéri dorinti'a natiunalitatiloru, espresa de câtra respectivii ablegati dietali, și in fine cu privire la interesulu vitalu, ce lu au romanii, de a fi representati dupa cuviintia și amesuratu dorintiei comune a lor in cele nóue comisiuni, cari in urmarea unui conclusu a conferintiei partitei deakiane au câtu de curendu a se esmite de câtra dieta, și adeca: 1, comisiunea pentru regularea afaceriloru comune. 2, pentru revisiunea legei electorale; 3, pentru revisiunea ordinei casei; 4, pentru codificarea legiloru; 5, pentru instructiunea publica; 6, pentru organizarea municipieloru; 7, pentru cesitiunea natiunalitatiloru; 8, pentru interesele materiale și 9, pentru institutelu publice, — ca insotirea intrevine prin desemnarea membriloru sei la tóte comisiunile și deputatiunile, ce se voru emite de câtru dieta. . . .“ In intielesulu decisiunii acesteia, comunicandu presiedintele insotirei, ca „in dieta are sa se faca o propunere pentru formarea unei comisiuni de 65 membri, a cârei comisiuni chiamare va fi, a elaborâ unu proiectu pentru afacerile comune; ca in acést'a comisiune aru avé sa intre cei 30 deputati, cari au fostu incredintiati cu compunerea proiectului de adresa, intre cari deputati este și unu român (Gior-

giu Ioanovicu); apoi ca 15 locuri aru fi a se lásá pentru transilvaneni, și asiâ aru fi a se mai alege inca 20 insi, intre cari voru sa intre și respective sa se aléga — 3 români, și in fine ca conferinti'a lui Deák l'au rogatu, cá reuniunea ablegatiloru sa desemneze persónele, cari voiesce dens'a sa intre in comisiunea de sub cesitiune, — reuniunea au decisu in siedinti'a a IV tinuta in 27 Fauru, ca aru dorí sa se aléga in comisiunea acést'a 4 respective 5 români, — adeca unulu carele a fostu in comisiunea proiectului de adresa și asiâ pre bas'a majoritatii voturilor: Antoniu Mocioni (13 din 15 voturi, ce s'au datu in urna), Iosifu Hodosiu (12), Vincențiu Babesiu (10) și Petru Mihali (7) suntu de a se recomandá a fi alesi in comisiunea pentru afacerile comune, in casu candu fratii magiari aru fi aplicati a corespunde dorintiei reuniuni de a alege inca 4 români; éra la casulu candu aru fi aplecati a alege numai 3. romani, atunci suntu de a se recomandá cei trei dantai, cari au capelatu majoritatea absoluta a voturilor. —

Cu realizarea acestui conclusu a fostu incredintiatu presiedintele, carele a și comunicatu lui Deák conclusulu acést'a, in sa Deák — éca aci jace bub'a, — radiemendu-se pre o nóua combinatiune și-a retrasu cuventulu din urma, și a provocatu pre presiedintele insotirei ablegatiloru romani, cá se staruiesca, ca reuniunea sa recomande 6—7 romani, din cari apoi parti'a lui sa aléga 3. câci mai multi nu potu fi acceptati din partea romaniloru. Relatiunarea presiedintelui despre convenirea lui cu Deák și combinatiunea nóua a acestuora a facutu sange fórté rece in ablegatii romani, câci densii vedu in propunerea ultima a lui Deák o neincredere in reuniunea ablegatiloru romani și cu doosebi in barbati alesi, care neincredere n'au meritat'o romanii prin portarea lor de pâna acum'a, de óre ce densii s'au tinutu mai multa pasivu, nefacendu politica agresiva, ci asteptându desvoltarea intrebâriloru politice. Reuniunea dupa o desbatere infocata, la care ocaziune unii slabi de angeru nu voru sa recunosca insotirei dreptulu, de a-si alege persónele cari se represente pre români in alte comisiuni, ci numai in caus'a natiunala, aducendu de argumentu, ca romanii numai in intrebarea natiunalitatiloru s'au obligatu a purcede solidari, a decisu mai cu unanimitate „ca cu privire la dreptulu, ce s'a recunoscutu fia-cârei fractiuni din dieta, de a-si desemná pre aceia, pre cari dóresce a-i vedé alesi in un'a séu alt'a comisiune și ca romanii cá corporatiune au fostu provocati de Deák sa desemne persónele, prin cari vréu a fi representati in comisiunea esmitenda de dieta pentru defigerea afaceriloru comune, cârei provocári densii au și armatu, alegendu patru persóne pentru acést'a comisiune, afla ca și insotirei romaniloru compéte dreptulu, ce-lu are fia-care fractiune, și de aceea remane pre lângă conclusulu adusu precum in privintia numeralu de 4, asiâ și in privintia persóneloru alese, și incredintiéza pre Presiedintele insotirei și pre comembrulu Sigismundu Popovicu, a descoperi acést'a lui Franciscu Deák, comunicandu-i de odata: ca romanii voru fi și voru votá sub ori ce impregiurari pentru cei desemnati de reuniune. — In conferintiele mai prosime a partitei lui Deák s'a otaritu a alege numai doi romani ne observanduse nici vointi'a romaniloru, nici conclusulu de mai nainte, in urmarea cârui Deák a fostu provocatu pre ablegatii nostri, și si dintre acesti'a doi numai unulu și fie dintre cei alesi de insotirea romaniloru, care otarire a indignatu fórté pre reprezentantii nostri.

In siedinti'a de astadi cas'a a aruncatu in urna voturile pentru comisiunea acést'a, anuntiandu presiedintele, ca rezultatulu votisarii lu va face cunoscutu in siedinti'a de Luni. Despre resultatulu câtu și despre rescriptulu regescu, ce s'a cetitu in siedinti'a de astadi vomu vorbi cu ocaziunea dantaiu, de asta data vremu numai se amintimu, ca cuprinsulu rescriptulu n'a facutu chiaru buna impresiune in reprezentantii lierei. —

S a b i i u 26 Februaru. Astadi s'a tinutu parastasu la 40 de dile in biserica gr. or. de aici, pentru eruditulu nostru barbatu **Aroné Pumnulu**. Ceremoniele bisericesci s'a celebratu de intregulu corpu alu professoriloru seminariali, dara au luat parte la acestu servitiu ddiescu și inteliginti'a româna, tinerimea teologica pedagogica precum și cea academica dela academi'a c. r. de drepturi de aici. Culmea acestei serbâri jalnice fara indoiéla au fostu rostirea Venerabilei P. Protosincelu N. P o p o e a, carele ilustrandu viétia reposatului barbatu erudit cu amintirea faptelor lui necontestabile, au datu o icóna viia despre viétia reposatului și cu deosebire o morala sublima tinerimei, punendu-i acesteia la anim'a detoriile sele câtra natiune biserica și omenime. —

Inchicemu acést'a scurta amintire despre jalnic'a serbare cu eschiamarea durerósa de „Fia-i reposatului tierân'a usióra și amintirea vecinica!“

Oradea mare 25 Faurariu 1866.

Onorata Redactiune! In dilele decurendu trecute cetindu diurnalulu „Concordia“ Nr. 7. deduiu de o corespundinti'a datata din Oradea-mare de crudulu și tenerasiulu Avocatu Ioann Fassia, care teneru neavendu alte ocupatiuni, sau incercatu a deonesta atatu pe forulu Consistorialu de rit. orient. din Oradea-mare, catu și pe comunitatea bisericea de ritulu orient. de aici!! Ne-au supriusu

vedindu, ca Dl. Ioann Fassia, cá fecioru de preotu crescutu cu prescure si tinutu pela scoli cu xr. de ai romaniloru nu sau sfiutu a prinde condeiuulu a mána si a scrie ca Consistoriulu nostru n'are capu si numai dupa nume esista, iara in fapta nu. Eu la ast'a respundu atáta, ca noi avem unu preside interimalu pe Rev. D. Simeonu Bica. Protopopulu Oradiei-mare, cari e omu cu sciintia si bravu, de care nu ne e rusine a-lu pune in fruntea nostra ori si unde, Indresnescu a dice, ca 'lu putem numi dupa disa Evaugeliei: „pastoriulu celu bunu carele viati'a si pune pune pentru turm'a siesi incredintiata“. Potu arata esemple vii in totu minutulu, me provocu la preoti din protopresbiteratulu Oradiei-mari, cari suntu indestulati cu D. prot. Simeon Bica. si in locuri publice vorbescu ca cáte minciuni au auditu si cetitu prin foi de dlu. pro. Bica care nusu adevarate, ci numai esite din nisce guri clevetitóre, la care Domnulu prot. are datina a respunde: nu-mi pare reu, -lu iertu ca nu scie ce face. Dreptu, ca unoru frati de ai nostri le pare reu ca pre Rverd. Dnu protop. Bica nu-lu potu duce de nasu dupa placulu Dsale. D. corespundinte dice, ca cu scólele stámu reu, in cátu-va ii dau dreptu, dara nu putemu insusi D. Prot. S. B. reulu, ca ne tememu de pecatu, amaru acelor'a care dicu intunereculu lumina, séu luminei intunerecu, numai putemu dice ca tóte lucrurile mergu reu pe la tóte forurile, óre nu D. Prot. Bic'a au fostu intre Dnii Protop. cari au infintiatu scoli in protopopiatulu Pestesiuului, unde astadi se ruina sub protopopulu de presinte I. F. óre nu si Dta Dle F. mersasi de-lu gratulasi pe Rv. d. S. B. de Protopresbiteru aln Oradiei-mari, si de preside interimalu inainte aloru mai multoru inteligenti? o dóra Dta nu stii ce faci? óre Dtale nu ti-au facutu destulu bine, asta-i multiamita. Etu Fili Brute. Face Dlu advocatu Ioann Fassia amintire de reposatulu fostulu prot. T. R. si ca pe cine lu voru pune in loculu aceluia, si ca fi-va asiá aptu. N'ai invetiatu Dle nici atát'a, sa nu-ti bagi lingur'a unde nu-ti ferbe ól'a, al'a e lucrulu care se tine de capulu Consistoriului, iara cine e capulu, Dta cérca déca nu scii, sciu ca Dta ai voi pe consangianulu dtale Ty. . . altii iara pe altulu, dara acei'a nu sta pela noi. Domnulu meu! nu-ti para reu ca-ti spunu adeverulu dta esti maniosu pe Dlu protopopu S. B. pentruca nu s'au intrepusu pentru Dte sa esi de deputatu alu romaniloru la diet'a din Pest'a. Ai avutu ochi si n'ai vediatu, ca ce lupta duse Dlu S. B. cu dominiu episcopescu latinu din Bihoru, unde de dupa lupta zelosulu prot. si a bravei preotimi, esti ilustr. Sea E. Gozsdu, si mai in urma nu sciu alta ce face Dominiulu episcopescu, pentruca nu esti fratele Eps. S. De. celu trasera pe Rev. D. S. B. . . sa platésca pamentulu pe care au statu bietii románi din cerculu Tinc'a, care l'au si platitu D. prt. cu 16 fiorini v. a. din pung'a domniei sele. Celu ce cunosce pe Dlu Protopopu Simeonu Bic'a si vrednicia dnei sele, sa minuna de d. advocatu Ioann Fassia cáci au indresnitu alu dá in publicu, insa noi dicemu numai Dómne dáne multi ómeni interesati de natiunea nóstra ca d. R. S. B. . . pentru aceea dara d. Fassia de graescu adeverulu me iarta, iara de nu amu graitu adeverulu nu me iertá nici odata. Alta data candu vei mai scrie ce-va despre Consistoriu scrie mai cu judecata.

Unu fiu alu natiunei.

Lugosiu. In 6 Martiu n. sér'a pela $\frac{1}{2}$ la 7 a ajunsu Cuz'a fostulu Domnitoriu alu Romaniei aci in Lugosiu, si in 7 Martiu pela 10 óre dim. a plecatu cátra Timisiór'a. Cu densulu a mai fostu Dómn'a Elen'a si cei doi prunci adoptati. Multime de poporu s'a adunatu la otelalu unde era incortelatu.

Erá liniscitu in sine, si fára cugete, cá si candu s'aru puté crede cineva ca a fostu intielesu la vatemárele ce i s'a facutu; iara de n'a fostu intielesu, pe féti'a lui nu vedeai ca lu mustra cunoscinti'a. — Vada ei ce a facutu! —

Incátu a potutu cine-va a se informá despre starea lucrului, dela unii din suit'a s'a, pe detronatu nu l'a durutu mai tare nimicu, decátu ca a vediatu pe unii din acei'a, pe carii i-a crescutu, miluitu cu grati'a s'a, si radicatu din pulbere, in asiá scena, in carea s'a pusu Brutu cu Iuliu Cesaru. —

De e adeveru in acea, ca la visit'a consuliloru in Cotroceni, — detronatulu s'a dechiaratu ca este in voitu la tóte ce s'a intemplatu — cá sa nu se faca reactia si dora sa se verse sänge — atunci Cuz'a si in caderea sa a fostu asiá de mare, cá si la suirea sea pe tronu.

Principatele române unite.

Sa incepemu prin a mai face cunoscutu contributoriloru inea unu actu de jafu, de ruina, si putemu dice de delirulu ruinárei, cáci este unu actu ce nu s'a mai vediatu nici odata si 'n nici o parte a lunei. Acestu actu este modulu cu care s'a facutu imprumutulu de 150 milióne, bani turcesci, pentru intretinerea monastiriloru din strainetate. Banchierulu se léga a platí cáte o anuitate cá de vr'o $7\frac{1}{2}$ milióne pe anu calugariloru; si guvernulu nostru se angagiaza a platí bancherulu pe totu anulu o suma mai indoita. Bancherulu n'a datu pán'acum nici o pará calugariloru, si cine scie candu va trebui sa dee; si guvernulu trecutulu a varsatu deja

miliónele in cas'a strainului si fericitulu bancheru. Cestiunea acést'a se desbate in sectiunea financiara a Camerei si 'n curendu, publicandu-se lucrarea comisiunei, natiunea va vedé, se va luminá si se va infiorá. Pán'atunci, se facemu numai cunoscutu ca, dupa acelu contractu, tíer'a va platí bancherulu, in 24 de ani, patrusu te dóue-dieci si dóue milióne pentru un'a suta cinci-dieci ce elu aru platí calugariloru.

Guvernulu actuale constatandu deja ca in comunele rurale suntu peste un'a suta de impositate cari scurgu pe bietii sateni, a inchiaiatu unu diariu din care puturámu dobandí urmatórele linie.

„Luandu in bagare de séma Referatulu dlui ministru de interne Nr. . . prin care arata atátu marimea dáriloru care apasa pe comune, cátu si greutátile ce intimpina aplicarea legi comunale, cum este astadi, hotarasce sa se tramitia legea comunale in studiulu Consiliului de Statu, spre a se introduce la dens'a schimbárele trebuincióse, elaborandu de urgentia unu proiectu de lege prin care sa se determine intr'unu modu positivu :

1. Numerulu si felulu tacselorulu ce potu percepe comunele, si 2-lea baza in care potu sa se percépa aceste tace fára jignirea drepturiloru proprietátiloru vecine cu comunele.

Anca o scire frumósa. Guvernulu a otaritu, si credemu ca peste dóue trei dile se va publicá, cá sa se platésca indata prin anticipare dobedíle bunuriloru rurale pe semestru sántului George.

Aflámu cu multiamire ca Consiliulu permanentu alu instructiunei publice a decisu a se chiamá Dnulu profesorulu Falcoianu in catedra din care a fostu destituitu in modulu celu mai arbitraru. Ne grábimu a felicitá pe consiliu pentru acést'a drépta decisiune, si suntemu sicuri ca aceea-si dreptate se va face si de d. ministru din intru in privinti'a dlui Pana Buescu cari, totu ca d. Falcoianu si totu in acelu tempu, a fostu destituitu in contr'a legii dela scóla de agricultura.

Inca unu faptu de mare insemnatate. Aflámu ca guvernulu actuale este in ajunu de a presentá corporiloru constituite unu proiectu de lege prin care se libereze biseric'a de sub domnirea poterei laice si sa revie in tóte la legile cele vechi, conformu canóneloru bisericesci, precum si la alegerea archipastoriloru. Aflámu inca ca d. ministru alu cultelorulu a facutu omagiu dlui Eliade Radulescu, consultandu-lu in acést'a privinti'a, si inca rugandu-lu a face domnia séo schitia de proiectu pentru acést'a mare si drépta reforma.

Cu acést'a ocaziune inasa, aducemu aminte dlui ministru ca d. Eliade Radulescu are unu fiu care studie in Parisu. Óre n'aru fi dreptu cá natiunea sa dea mijlóce de a se instruí fiulu aceluia care in tempu ge 40 de ani s'a silitu a instruí natiunea?

In Senatu astadi s'a infatisiatu petitiuni despre concesionile Godillot si cái ferate. Primulu ministru a dechiaratu ca in ceea ce privesce violárele legi, (art. 3) acést'a este de competintia Senatului si va otarí elu in deplin'a sea suveranitate; cátu pentru ceea ce s'atinge de guvernulu, a dechiaratu ca va convocá pe toti legistii eminenti ai tieriei si ca cere voie dela Senatu a-i permite a cere si luminile dloru Senatori Bosianu, Cost'a-Foru, Vernescu, Stratu, si ca guvernulu, in tóte concesionile date, se va conformá legi, astufelu precum voru esplicá-o cei competinti. —

Rectificare.

In revista de eri s'a citatu cáte-va linie din Trompeta; acele linie au fostu cele urmatóre:

„Noi facemu unu asemenea iuceputu, aducandu aminte guvernului ca avem dóue legi, printre celelalte, cari nu se póte a fi alta epoca mai propice pentru aplicarea loru decátu acést'a. Aceste dóue legi suntu: instructiunea obligatórie, si armarea tieriei, adaugendu-se pelánga acést'a si institutiunea decretata pentru manuirea armelorulu séu darea la semnu.“

Totu ce urméza mai la vale a fostu reproduce din eróre, cáci acele laude, in ceea ce privesce pe d. C. A. Rosetti, noi nu le putemu reproduce, pentruca nu impartasimu acea idea; noi credemu pe d. C. A. Rosetti unu barbatu onorabile, dar nu-lu credemu menitu de provedintia a guverná, si mai putinu inca de a puté conduce bine instructiunea natinnei. Altii suntu multu mai competinti pentru acést'a, si credemu inca ca d. C. A. Rosetti, in curendu va dá loculu celoru mai competenti, in acesta mare si sacra sciintia.

„Romanulu“

8—3

EDICTU.

Constantinu Ieremi'a, din Bacifalu, carele, pe candu era sa-si dea duplic'a sea la actele procesului divortiale, ce curgea intre elu si soci'a sea Revec'a Bucuru Gaitanu, din Satulungu, s'a facutu nevediatu cu acte cu totu inca din lun'a lui Augustu a. tr. fára a se poté sci unde se afla, este prin acést'a citatu, cá in terminu de unu anu si o dí sa se infatisieze inaintea subscrisului, cáci la dia contra se va decide divortiulu socii sele si in absentia lui.

Brasiovu 5 Februariu 1866.

Iosifu Baracu, Protop. I alu Brasiovului.

Corespundintia P. S. St. in Butjn. De aici se espedeaza regulatu, vina trebue la post'a ultima cautata.

Dlui F. P. in V. Deca voiti scrieti cu sange mai cu flegma, cáci altminte nu potemu face intrebuintiare, fara cu risiculu causei.